

HOTĂRÂREA CURȚII
6 martie 2003*

Arben Kaba
împotriva
Secretary of State for the Home Department

Cauza C-466/00

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Immigration Adjudicator)

„Libera circulație a lucrătorilor – Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 –
Avantaj social – Dreptul soțului/soției unui lucrător migrant
de a obține o autorizație de ședere pe termen nelimitat pe
teritoriul unui stat membru”

În cauza C-466/00,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, de către Immigration Adjudicator (Regatul Unit), de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Arben Kaba

și

Secretary of State for the Home Department,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea principiilor generale de drept care reglementează procedura în fața Curții de Justiție, precum și a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO L 257, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 11),

CURTEA,

compusă din domnul G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, domnii J.-P. Puissochet, M. Wathelet, R. Schintgen și C. W. A. Timmermans, președinți de cameră, domnii D. A. O. Edward și P. Jann (raportor), doamnele F. Macken și N. Colneric, domnii S. von Bahr și J. N. Cunha Rodrigues, judecători,

avocat general: domnul D. Ruiz-Jarabo Colomer,
grefier: doamna L. Hewlett, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

*Limba de procedură: engleza.

– pentru domnul Kaba, de domnii R. Allen, QC și T. Eicke, Barrister, autorizați de domnul N. Rollason, Solicitor,

– pentru Guvernul Regatului Unit, de doamna G. Amodeo, în calitate de agent, asistată de domnul R. Plender, QC,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de doamna N. Yerrell și domnul C. Ladenburger, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale domnului Kaba, reprezentat de domnii R. Allen și T. Eicke, ale Guvernului Regatului Unit, reprezentat de doamna G. Amodeo și domnul R. Plender, ale Guvernului Țărilor de Jos, reprezentat de doamna H. G. Sevenster, în calitate de agent și ale Comisiei, reprezentată de domnul M. Shotter, în calitate de agent, în ședința din 16 aprilie 2002,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 11 iulie 2002,

pronunță prezenta

Hotărâre

1. Prin ordonanța din 19 decembrie 2000, primită de Curte la 27 decembrie 2000, Immigration Adjudicator a adresat, în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, două întrebări preliminare privind interpretarea principiilor generale de drept care reglementează procedura în fața Curții de Justiție, precum și a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68 al Consiliului din 15 octombrie 1968 privind libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității (JO L 257, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 11).
2. Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între domnul Kaba și Secretary of State for the Home Department cu privire la refuzul acestuia din urmă de a-i acorda o autorizație de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit.

Cadrul juridic

Legislația comunitară

3. Articolul 7 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1612/68 prevede:

„(1) Lucrătorul resortisant al unui stat membru nu poate fi tratat diferit, pe teritoriul celorlalte state membre, față de lucrătorii naționali, pe criterii de cetățenie, în ceea ce privește condițiile de încadrare în muncă și de muncă și, în special, în ceea ce privește remunerarea, concedierea și, în cazul în care rămân fără un loc de muncă, reintegrarea profesională sau reangajarea.

(2) Acesta beneficiază de aceleași avantaje sociale și fiscale ca și lucrătorii naționali.”

4. Articolul 10 alineatul (1) din regulamentul menționat este formulat după cum urmează:

„(1) Indiferent de cetățenie, următoarele persoane au dreptul să se stabilească împreună cu lucrătorii care sunt resortisanți ai unui stat membru și ocupă un loc de muncă pe teritoriul altui stat membru:

(a) soțul și descendenții sub vârsta de 21 de ani sau care se află în întreținere;

(b) ascendenții lucrătorului și ai soțului și care se află în întreținerea lucrătorului.”

5. Articolul 4 alineatul (4) din Directiva 68/360/CEE a Consiliului din 15 octombrie 1968 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru lucrătorii din statele membre și familiile acestora (JO L 257, p. 13) prevede:

„Pentru membrii de familie care nu au cetățenia unui stat membru se eliberează un document de ședere care trebuie să aibă aceeași valabilitate ca și documentul care i-a fost eliberat lucrătorului în întreținerea căruia se află.”

Legislația națională

6. Dispozițiile relevante ale legislației naționale sunt Immigration Act 1971 (Legea din 1971 privind imigrarea), Immigration (European Economic Area) Order 1994 (Ordonanța din 1994 privind imigrarea din Spațiul Economic European, denumită în continuare „EEA Order”) și United Kingdom Immigration Rules (House of Commons Paper 395) (Norme privind imigrarea adoptate de către Parlamentul Regatului Unit în 1994, denumite în continuare „Immigration Rules”), în versiunea lor în vigoare la data faptelor din acțiunea principală. Aceste dispoziții reglementează admiterea și șederea în Regatul Unit.

7. EEA Order a fost abrogată de Immigration (European Economic Area) Regulations 2000 (Regulamente din 2000 privind imigrarea din Spațiul Economic European). Totuși, dispozițiile acestora nu se aplică în acțiunea principală.

8. Punctul 255 din Immigration Rules prevedea:

„Unui resortisant al SEE [Spațiul Economic European] (altul decât un student) sau membrului familiei unei asemenea persoane, care a obținut un permis de ședere sau un document de ședere valabil pentru cinci ani și care a rămas în Regatul Unit, în conformitate cu dispozițiile EEA Order 1994, timp de patru ani și care se află în continuare aici, i se poate aplica, la cerere, pe permisul de ședere sau, după caz, documentul de ședere, o mențiune care indică autorizația de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit.”

9. Punctul 287 din Immigration Rules era formulat după cum urmează:

„Pentru ca soțul/soția unei persoane prezente și stabilite în Regatul Unit să obțină o autorizație de ședere pe termen nelimitat pe acest teritoriu, trebuie:

(i) ca solicitantul să fi fost admis pe teritoriul Regatului Unit sau să fi obținut o prelungire de ședere pentru o perioadă de douăsprezece luni și să fi împlinit o perioadă de douăsprezece luni în calitate de soț al unei persoane prezente și stabilite în Regatul Unit, și

(ii) ca solicitantul să fie în continuare soțul/soția persoanei pe care a fost autorizat(ă) să o însoțească sau datorită căreia a obținut o prelungire a șederii, iar căsătoria să existe în continuare, și

iii) ca fiecare dintre părți să intenționeze să trăiască permanent cu celălalt în calitate de soț/soție.”

10. În conformitate cu articolul 33 alineatul (2A) din Immigration Act 1971, „referirile la o persoană stabilită în Regatul Unit înseamnă că această persoană este rezidentă pe acest teritoriu în mod obișnuit, fără să fie supusă, în temeiul legilor privind imigrarea, vreunei restricții în ceea ce privește perioada pe parcursul căreia poate să rămână pe acest teritoriu”.

11. În temeiul jurisprudenței naționale relevante, un lucrător migrant, resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene, care își are reședința în Regatul Unit, nu este, numai din acest motiv, „stabilit” pe acest teritoriu în sensul dispoziției în cauză.

12. În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din EEA Order, un resortisant al SEE este un resortisant al unui stat care este parte contractantă la Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994 L 1, p. 3), altul decât Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

13. În temeiul articolului 4 alineatul (1) din EEA Order, o „persoană calificată” avea drept de ședere în Regatul Unit atât timp cât își păstra acest statut, iar acest drept a fost extins la membrii familiei, inclusiv la soț/soție, prin articolul 4 alineatul (2) din EEA Order. În conformitate cu articolul 6 din acesta, o „persoană calificată” desemna, în special, resortisantul unui stat membru la SEE care exercita în Regatul Unit o activitate de lucrător.

14. Articolul 7 alineatul (1) din Immigration Act 1988 prevede:

„Dispozițiile actului principal [Immigration Act 1971] privind autorizația de intrare sau de ședere în Regatul Unit nu se aplică unei persoane în cazul în care are dreptul la acesta în conformitate cu dispozițiile de drept comunitar aplicabile sau cu orice dispoziție adoptată în temeiul articolului 2 alineatul (2) din European Communities Act 1972 [Legea din 1972 privind Comunitățile Europene].”

15. În temeiul articolului 3 alineatul (4) din Immigration Act 1971, o autorizație de intrare sau de ședere devenea, în mod normal, caducă atunci când titularul acesteia părăsea „common travel area” (și anume, Regatul Unit, Irlanda, Insulele Anglo-Normande și Insula Man).

16. Cu toate acestea, punctul 18 din Immigration Rules prevede:

„O persoană care solicită o autorizație de intrare în Regatul Unit, în calitate de rezident care se întoarce în țară, poate fi admisă pe teritoriu în vederea stabilirii, cu condiția ca funcționarul de la Imigrări să fie convins că solicitantul îndeplinește următoarele condiții:

(i) era titular al unei autorizații de intrare sau de ședere pe termen nelimitat în Regatul Unit atunci când a plecat ultima dată de pe teritoriul în cauză;

- (ii) nu a plecat din Regatul Unit pentru o perioadă mai lungă de doi ani;
- (iii) nu a beneficiat de fonduri publice pentru a acoperi cheltuielile plecării sale din Regatul Unit;
- (iv) solicită în prezent admiterea în vederea stabilirii.”

Faptele și acțiunea principală

17. Domnul Kaba, resortisant iugoslav, a sosit în Regatul Unit la 5 august 1991. Cererea sa pentru o autorizație de intrare pe teritoriul acestui stat membru pentru o lună în calitate de vizitator a fost respinsă, dar acesta nu a plecat din Regatul Unit. În februarie 1992, o cerere de azil a fost introdusă în numele acestuia.
18. La 4 mai 1994, domnul Kaba s-a căsătorit cu dra Michonneau, resortisant francez, pe care a cunoscut-o în 1993, atunci când aceasta lucra în Regatul Unit. Cuplul a conviețuit de la căsătorie. Întoarsă provizoriu în Franța, dna Michonneau a revenit în Regatul Unit în ianuarie 1994, în calitate de persoană în căutarea unui loc de muncă și a găsit un loc de muncă în aprilie 1994. În noiembrie 1994, aceasta a obținut un permis de ședere de cinci ani, valabil până la 2 noiembrie 1999. Domnul Kaba a obținut o autorizație de ședere pe teritoriul Regatului Unit pentru aceeași perioadă, în calitate de soț al unui resortisant comunitar care își exercită în Regatul Unit drepturile pe care le are în temeiul Tratatului CE.
19. La 23 ianuarie 1996, domnul Kaba a introdus o cerere pentru o autorizație de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit.
20. Cererea sa a fost respinsă prin Decizia din 9 septembrie 1996 de către Secretary of State for the Home Department. Prin scrisoarea din 3 octombrie 1996, acesta din urmă a explicat că domnul Kaba nu îndeplinea condițiile solicitate la punctul 255 din Immigration Rules, deoarece soția acestuia își avea reședința în Regatul Unit în conformitate cu dispozițiile EEA Order doar de un an și zece luni.
21. La 15 septembrie 1996, domnul Kaba a introdus o acțiune împotriva acestei decizii în fața Immigration Adjudicator, susținând că dispozițiile Immigration Rules aplicabile persoanelor „prezente și stabilite” în Regatul Unit sunt mai favorabile decât cele care i se aplică lui și soției sale.
22. În aceste circumstanțe, Immigration Adjudicator a hotărât, prin ordonanța din 25 septembrie 1998 (denumită în continuare „prima ordonanță de trimitere”), să suspende judecata pentru prima dată și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dreptul de a solicita o autorizație de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit și dreptul de a-i fi examinată această cerere reprezintă un „avantaj social” în sensul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68?

2) Obligația impusă soților/soțiilor resortisanților comunitari de a-și fi avut reședința în Regatul Unit timp de patru ani înainte de a putea solicita o autorizație de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit și de a-i fi examinată această cerere (a se vedea punctul 255 din Immigration Rules, House of Commons Paper 395), comparată cu obligația

unei șederi de douăsprezece luni impusă soților/soțiilor resortisanților britanici și soților/soțiilor persoanelor prezente și stabilite în Regatul Unit (punctul 287 din Immigration Rules, House of Commons Paper 395), reprezintă o discriminare ilegală, contrară articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1612/68?”

23. Ședința în fața Curții a avut loc la 15 iunie 1999, iar avocatul general și-a prezentat concluziile la 30 septembrie 1999 (denumite în continuare „primele concluzii”). O versiune în limba engleză a acestora a fost trimisă domnului Kaba la 27 ianuarie 2000.

24. Prin faxul din 3 februarie 2000, domnul Kaba a informat Curtea cu privire la îndoielile pe care le avea în ceea ce privește exactitatea anumitor aspecte de fapt pe care păreau că se întemeiază primele concluzii. Deoarece aceste inexactități constituiau, conform domnului Kaba, motive excepționale care justificau redeschiderea procedurii orale, acesta a anunțat depunerea în scurt timp a unor observații suplimentare.

25. Prin faxul din 16 martie 2000, domnul Kaba a prezentat observații scrise suplimentare, a căror concluzie era formulată după cum urmează:

„Considerentele precedente sunt demonstrate de documentele prezentate deja Curții. Totuși, în cazul în care aceasta consideră necesar să se redeschidă procedura orală pentru a se asigura de înțelegerea deplină a aspectelor decisive și pentru a rectifica eventualele concluzii eronate ale avocatului general, reprezentanții domnului Kaba sunt dispuși să ofere asistență Curții în acest sens.”

26. Prin scrisoarea din data de 31 martie 2000, grefierul Curții a confirmat primirea acestor observații scrise suplimentare și a precizat, în atenția domnului Kaba, că Regulamentul de procedură al Curții nu prevedea prezentarea observațiilor după finalizarea procedurii orale. În aceste condiții, observațiile respective au fost returnate și nu au fost admise pentru a face parte din dosarul Curții.

27. În Hotărârea din 11 aprilie 2000, Kaba (cauza C-356/98, Rec., p. I-2623), astfel cum a fost rectificată prin ordonanța din 4 mai 2001 (nepublicată în Recueil), Curtea a hotărât:

„Legislația unui stat membru care impune soților/soțiilor lucrătorilor migranți care sunt resortisanți ai altor state membre să fi avut reședința timp de patru ani pe teritoriul acestui stat membru înainte de a putea solicita o autorizație de ședere aici pe termen nelimitat și de a li se examina cererea respectivă, dar care impune o obligație de reședință de numai douăsprezece luni soților/soțiilor persoanelor stabilite pe teritoriul respectiv și care nu sunt supuse vreunei restricții în ceea ce privește perioada pe parcursul căreia acestea pot rămâne pe acest teritoriu, nu constituie o discriminare contrară articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul [...] nr. 1612/68 [...]”.

28. În urma acestei hotărâri, domnul Kaba a susținut în fața Immigration Adjudicator că primele concluzii erau întemeiate pe o interpretare greșită a faptelor, astfel cum au fost constatate în prima ordonanță de trimitere, precum și a legislației naționale relevante.

29. Domnul Kaba consideră, în primul rând, că autorizația de ședere pe termen nelimitat în Regatul Unit a fost calificată eronat de către Curte ca fiind mult mai sigură sau mai stabilă decât statutul de care beneficiază resortisanții comunitari în cadrul acestui stat membru.

Conform Immigration Adjudicator, este posibil ca această calificare să fi fost influențată de concluziile avocatului general care a interpretat observațiile Guvernului Regatului Unit ca furnizând o justificare pentru diferența de tratament constatată între o persoană precum domnul Kaba și soțul/soția unei persoane „prezente și stabilite” în Regatul Unit. Cu toate acestea, observațiile respective s-au întemeiat, în realitate, pe comparabilitatea situațiilor. Problema justificării nu a fost adusă în discuție pe parcursul procedurii în fața Curții.

30. În al doilea rând, domnul Kaba susține că avocatul general a reapreciat faptele care se află la originea acțiunii principale. Immigration Adjudicator susține acest argument în măsura în care, potrivit acesteia, singurul aspect problematic din prima ordonanță de trimitere era diferența dintre perioadele de reședință impuse celor două categorii de persoane în cauză.
31. Immigration Adjudicator subliniază că, în cazul în care autorizația de ședere pe termen nelimitat în Regatul Unit nu poate fi supusă unei condiții exprese în ceea ce privește durata sa de validitate, acesta este și cazul dreptului de ședere al unui lucrător resortisant al unui stat membru. În plus, aceasta consideră că, atunci când o persoană titulară a unei autorizații de ședere pe termen nelimitat pleacă din Regatul Unit, autorizația sa devine caducă, în temeiul articolului 3 alineatul (4) din Immigration Act 1971, iar aceasta trebuie să obțină o nouă autorizație de intrare, care este supusă condițiilor stabilite la punctul 18 din Immigration Rules. Immigration Adjudicator a observat și faptul că atât persoanele titulare a unei autorizații de ședere pe termen nelimitat în Regatul Unit, cât și lucrătorii care sunt resortisanți comunitari pot fi expulzați din motive de ordine publică, de siguranță publică sau de sănătate publică.
32. Domnul Kaba face referire, de asemenea, la practica constantă a Direcției Naționalitate a Home Office (Ministerul de Interne) care consideră resortisanții statelor membre ca fiind stabiliți în Regatul Unit, ceea ce constituie un element suplimentar care tinde să demonstreze că soții/soțiile resortisanților comunitari se află într-o situație comparabilă cu cea a soților/soțiilor resortisanților britanici și ai/ale persoanelor stabilite în Regatul Unit. În ceea ce privește acest ultim punct, Immigration Adjudicator nu face alte constatări având în vedere că nu dispune de o argumentație completă în această privință.
33. În al treilea rând, Immigration Adjudicator constată că avocatul general a declarat, la punctul 3 din primele concluzii, că EEA Order nu se referea la resortisanții britanici sau la membrii familiilor acestora. Această afirmație era inexactă în măsura în care EEA Order se aplică, în conformitate cu Hotărârea din 7 iulie 1992, Singh (cauza C-370/90, Rec., p. I-4265), tuturor resortisanților britanici și familiilor acestora care se întorc în Regatul Unit după ce și-au exercitat drepturile care decurg din tratat, în alt stat membru.
34. În aceste condiții, Immigration Adjudicator întreabă dacă procedura în fața Curții s-a desfășurat în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”). În această privință, ea subliniază că procedura în fața Curții face parte integrantă din procedura în fața ei și că, prin urmare, este responsabilă de orice încălcare a articolului 6 menționat. În acest context, face referire la ordonanța din 4 februarie 2000, Emesa Sugar (cauza C-17/98, Rec., p. I-665).
35. Immigration Adjudicator se referă, de asemenea, la anumite îndoieli privind răspunsul oferit la întrebările preliminare în Hotărârea Kaba, menționată anterior.

36. În aceste circumstanțe, Immigration Adjudicator a hotărât să suspende judecata pentru a doua oară și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) a) De ce mecanisme dispun instanța de trimitere sau părțile la procedură (în fața instanței de trimitere și a Curții) pentru a se asigura că întreaga procedură este conformă cu obligațiile care decurg din articolul 6 din CEDO și, în consecință, pentru a se asigura că nu are loc nicio încălcare a articolului 6 din CEDO pentru care se impune răspunderea în ceea ce privește legislația națională privind drepturile omului sau în fața Curții Europene a Drepturilor Omului?

b) Procedura urmată în prezenta cauză era conformă cu cerințele articolului 6 din CEDO și, în cazul unui răspuns negativ, cum afectează această situație validitatea primei hotărâri?

2) Având în vedere că Immigration Adjudicator a constatat că solicitantul, pe de o parte și soțul/soția unei persoane prezente și stabilite în Regatul Unit, pe de altă parte, fac (sau ar face) obiectul unui tratament diferit în măsura în care:

a) solicitantul, intrat în Regatul Unit în calitate de soț/soție al/a unui resortisant al Uniunii Europene care își exercită drepturi de liberă circulație, avea obligația să fi locuit în Regatul Unit timp de patru ani înainte de a putea solicita o autorizație de ședere pe termen nelimitat în Regatul Unit,

b) în timp ce soțul/soția unei persoane prezente și stabilite în Regatul Unit (fie că este resortisant britanic, fie că i s-a acordat o autorizație de ședere pe termen nelimitat în Regatul Unit) ar avea posibilitatea după un an să i se acorde o autorizație de ședere pe termen nelimitat în Regatul Unit.

Deoarece nicio dovadă (sau argument) privind justificarea acestei diferențe de tratament între solicitant și un/o asemenea soț/soție al/a unei persoane prezente și stabilite nu a fost furnizată instanței de trimitere, fie la ședința care a condus la ordonanța de trimitere din 25 septembrie 1998, în cadrul observațiilor scrise sau orale prezentate de către pârât în fața Curții Europene de Justiție, fie la ședința care a condus la prezenta ordonanță de trimitere și aceasta în pofida solicitării de către Adjudicator a unei argumentații complete, Immigration Adjudicator adresează următoarele întrebări:

i) Indiferent de răspunsul la prima întrebare de mai sus, hotărârea pronunțată de către Curte la 11 aprilie 2000 în prezenta cauză (C-356/98) trebuie să fie interpretată în sensul că declară că, în aceste împrejurări, a existat o discriminare contrară articolului 39 din Tratatul CE și/sau articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68?

ii) După o nouă evaluare a faptelor, există o discriminare contrară articolului 39 din Tratatul CE și/sau articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68?”

Cu privire la întrebările preliminare

37. Pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere, este necesar să se înceapă cu examinarea celei de-a doua întrebări adresate.

Cu privire la a doua întrebare

38. Prin a doua întrebare, instanța de trimitere întreabă, în esență, dacă răspunsul dat de Curte la întrebările preliminare în Hotărârea Kaba, menționată anterior, ar fi fost diferit în cazul în care Curtea ar fi luat în considerare faptul că, pe de o parte, situația în cadrul legislației naționale a soțului/soției unui lucrător migrant care este resortisant al unui stat membru, altul decât Regatul Unit și situația soțului/soției unei persoane „prezente și stabilite” în Regatul Unit sunt comparabile în toate privințele, exceptând în ceea ce privește perioada de ședere anterioară impusă în scopul acordării unei autorizații de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit și, pe de altă parte, că nu a fost invocat niciun argument de către autoritățile competente din Regatul Unit pentru a justifica o asemenea diferență de tratament.
39. Cu titlu introductiv, este necesar să se amintească faptul că autoritatea unei hotărâri preliminare nu împiedică instanța națională care i se adresează această hotărâre să considere necesară o nouă sesizare a Curții înainte de soluționarea acțiunii principale. O asemenea acțiune poate fi justificată atunci când instanța națională întâmpină dificultăți de înțelegere sau de aplicare a hotărârii, atunci când îi adresează Curții o nouă întrebare de drept sau când îi prezintă acesteia noi elemente de evaluare care pot determina Curtea să răspundă diferit la o întrebare deja adresată (Ordonanța din 5 martie 1986, Wünsche, cauza 69/85, Rec., p. 947, punctul 15).
40. În plus, în conformitate cu jurisprudența constantă, deoarece competența de a formula întrebările care trebuie adresate îi revine numai instanței naționale, părțile nu pot modifica redactarea acestor întrebări (Hotărârea din 15 iunie 1972, Grassi, cauza 5/72, Rec., p. 443, punctul 4 și Hotărârea din 21 martie 1996, Bruyère și alții, cauza C-297/94, Rec., p. I-1551, punctul 19).
41. Rezultă că examinarea Curții trebuie să se limiteze, în principiu, la elementele de evaluare pe care instanța de trimitere a hotărât să i le prezinte. În ceea ce privește aplicarea legislației naționale relevante, Curtea trebuie să se limiteze, prin urmare, la situația pe care instanța respectivă o consideră stabilită și nu poate fi obligată prin ipoteze emise de către una dintre părțile din acțiunea principală, pe care instanța națională a reprodus-o pur și simplu, fără să adopte o poziție în privința lor.
42. În ceea ce privește întrebarea dacă soțul/soția unui lucrător migrant care este resortisant al unui stat membru, altul decât Regatul Unit, se află într-o situație comparabilă în toate privințele cu cea a soțului/soției unei persoane „prezente și stabilite” în Regatul Unit în scopul acordării unei autorizații de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul acestuia, instanța de trimitere subliniază că, potrivit propriei sale evaluări, cele două situații se disting numai prin perioadele diferite de ședere impuse celor două categorii de persoane.
43. Cu toate acestea, este necesar să se precizeze că întrebarea dacă articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1612/68 se opune aplicării unei legislații naționale pe motiv că aceasta este discriminatorie este o întrebare care presupune interpretarea dreptului comunitar.
44. Prin urmare, întrebarea dacă două categorii de persoane se află într-o situație comparabilă și, din acest motiv, trebuie să beneficieze de un avantaj social în aceleași condiții este, de asemenea, o întrebare care presupune interpretarea dreptului comunitar.

45. Rezultă că o constatare efectuată de către o instanță națională, conform căreia două categorii de persoane se află într-o situație comparabilă din punct de vedere al legislației naționale, nu poate să împiedice Curtea să considere, după caz, că aceste două categorii prezintă diferențe în ceea ce privește dreptul comunitar.
46. În speță, Curtea a constatat, la punctul 30 din Hotărârea Kaba, menționată anterior, că, în situația actuală a dreptului comunitar, dreptul de ședere al resortisanților unui stat membru pe teritoriul altui stat membru nu este necondiționat. Curtea a făcut trimitere, în această privință, pe de o parte, la dispozițiile privind libera circulație a persoanelor, conținute la Titlul III din partea a treia a tratatului și la dispozițiile legislației secundare, adoptate pentru aplicarea acestora și, pe de altă parte, la dispozițiile din partea a doua a tratatului, în special la articolul 8a din Tratatul CE (devenit, după modificare, articolul 18 din Tratatul CE), care, deși acordă cetățenilor Uniunii dreptul de circulație și de ședere liberă pe teritoriul statelor membre, se referă în mod expres la limitările și condițiile prevăzute de tratat și de dispozițiile adoptate pentru aplicarea sa.
47. Este necesar să se adauge, în ceea ce privește mai precis situația unui lucrător migrant care este resortisant al unui stat membru, că dreptul de ședere al acestuia nu este necondiționat, în măsura în care este supus condiției menținerii statutului de lucrător sau, după caz, de persoană în căutarea unui loc de muncă (a se vedea, în această privință, Hotărârea din 26 februarie 1991, Antonissen, cauza C-292/89, Rec., p. I-745), cu excepția cazului în care dispune de acest drept în temeiul altor dispoziții de drept comunitar.
48. În schimb, din informațiile furnizate Curții cu privire la reglementarea națională care face obiectul acțiunii principale, reiese că o persoană „prezentă și stabilă” în Regatul Unit nu este supusă niciunei restricții în ceea ce privește perioada pe parcursul căreia aceasta poate locui pe teritoriul acestui stat membru și că nu trebuie, pe parcursul șederii sale, să îndeplinească nicio condiție comparabilă celor prevăzute de dispozițiile de drept comunitar menționate la punctul 46 din prezenta hotărâre.
49. Rezultă că dreptul de ședere conferit de aceste dispoziții din urmă resortisanților altor state membre nu este comparabil în toate privințele cu cel de care beneficiază o persoană „prezentă și stabilă” în Regatul Unit în temeiul legislației acestui stat membru.
50. Având în vedere că dreptul de ședere al acestor două categorii de persoane nu este comparabil în toate privințele, același lucru este valabil pentru situația soților/soțiilor lor, în special în ceea ce privește întrebarea referitoare la durata perioadei de ședere în urma căreia le poate fi conferit un drept de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit.
51. Cu toate acestea, instanța de trimitere invocă diferite elemente pentru a demonstra că situațiile în cauză sunt comparabile.
52. În primul rând, aceasta observă că nici autorizația de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit, nici dreptul de ședere al unui lucrător migrant comunitar nu sunt supuse unei condiții exprese în ceea ce privește durata lor de validitate. În al doilea rând, autorizația de ședere pe termen nelimitat devine caducă atunci când beneficiarul acesteia pleacă din Regatul Unit. În al treilea rând, la fel ca lucrătorii migranți din alte state membre, persoanele titulare ale unei autorizații de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit pot fi expulzate din motive de ordine publică, de siguranță publică sau de sănătate publică. În al patrulea rând,

EEA Order se aplică nu numai resortisanților din alte state membre decât Regatul Unit, ci și resortisanților britanici și membrilor familiilor acestora care se întorc în Regatul Unit după ce și-au exercitat drepturile care decurg din tratat, în alt stat membru.

53. Este necesar să se constate că niciunul din aceste elemente nu infirmă temeinicia interpretării conform căreia situațiile nu sunt comparabile în toate privințele, în măsura în care un lucrător migrant, care este resortisant al unui stat membru, altul decât Regatul Unit, trebuie să îndeplinească în continuare anumite condiții pentru a-și păstra dreptul de ședere, condiții care nu sunt impuse unei persoane „prezente și stabilite” în Regatul Unit.
54. În această privință, nu sunt relevante nici faptul că aceste condiții nu constau într-o limitare expresă privind durata de ședere *ratione temporis*, nici faptul că autorizația de ședere pe termen nelimitat poate, de asemenea, în anumite circumstanțe, să înceteze să producă efecte. Faptul că EEA Order se poate aplica și resortisanților britanici este, de asemenea, fără relevanță în această privință.
55. În afară de aceasta, din considerentele precedente reiese că raționamentul urmărit de Curte în Hotărârea Kaba, menționată anterior, se bazează pe absența comparabilității situațiilor în cauză și nu pe justificarea unei diferențe de tratament între soțul/soția unui lucrător migrant care este resortisant al unui stat membru, altul decât Regatul Unit și cel al/cea a unei persoane „prezente și stabilite” în Regatul Unit, deoarece situațiile reglementate de articolele 255 și respectiv 287 din Immigration Rules nu sunt comparabile.
56. Prin urmare, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că răspunsul oferit de Curte la întrebările preliminare în Hotărârea Kaba, menționată anterior, nu ar fi fost diferit în cazul în care Curtea ar fi luat în considerare faptul că situația în cadrul legislației naționale a soțului/soției unui lucrător migrant care este resortisant al unui stat membru, altul decât Regatul Unit și situația soțului/soției unei persoane „prezente și stabilite” în Regatul Unit sunt, potrivit instanței de trimitere, comparabile în toate privințele, exceptând în ceea ce privește perioada de ședere anterioară, impusă în scopul acordării unei autorizații de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit. Datorită absenței comparabilității situațiilor în temeiul dreptului comunitar, întrebarea dacă se poate justifica o asemenea diferență de tratament nu are relevanță în această privință.

Cu privire la prima întrebare

57. Prin examinarea celei de-a doua întrebări adresate, Curtea a răspuns la îndoielile care au determinat instanța de trimitere să adreseze noi întrebări preliminare.
58. În aceste condiții, nu este necesar să se răspundă la prima întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

59. Cheltuielile efectuate de către Guvernul Regatului Unit și de Guvernul Țărilor de Jos, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura pendinte în fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Immigration Adjudicator, prin ordonanța din 19 decembrie 2000, declară:

Răspunsul oferit de Curte la întrebările preliminare în Hotărârea sa din 11 aprilie 2000, Kaba (cauza C-356/98), nu ar fi fost diferit în cazul în care Curtea ar fi luat în considerare faptul că situația în cadrul legislației naționale a soțului/soției unui lucrător migrant care este resortisant al unui stat membru, altul decât Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și situația soțului/soției unei persoane „prezente și stabilite” în Regatul Unit sunt, potrivit instanței de trimitere, comparabile în toate privințele, exceptând în ceea ce privește perioada de ședere anterioară, impusă în scopul acordării unei autorizații de ședere pe termen nelimitat pe teritoriul Regatului Unit. Datorită absenței comparabilității situațiilor în temeiul dreptului comunitar, întrebarea dacă se poate justifica o asemenea diferență de tratament nu are relevanță în această privință.

Rodríguez Iglesias

Puissochet

Wathelet

Schintgen

Timmermans

Edward

Jann

Macken

Colneric

von Bahr

Cunha Rodrigues

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, la 6 martie 2003.

Grefier
R. Grass

Președinte
G. C. Rodríguez Iglesias